

EDİRNE'DE MAHALLE KÜLTÜRÜ -5-

Kentle bağıını koparmadan, kendine has dokusunu yaratabilen ve korumayı başarabilen mahalleler, kentlerin ve nihayetinde ülkelerin geliştirdikleri tarihsel birikim ve kültürün kaynağını oluşturmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında, bir kentin veya ülkenin sahip olduğu farklı değerlerin anlaşılabilmesi, içerisindeki mahallelerin tarihsel, sosyal, kültürel ve fiziki gelişimlerini doğru şekilde okumak ve yorumlamaktan geçmektedir.¹

Bu bağlamda bilgi toplu-munda insan ne kadar bilgili, kültürlü ve bilinçli ise yaşadığı kentin kültür dokusu ve kimliğini koruma mücadelesinde o derecede yer alabilmektedir. Kentin dokusu ve kimliğinin özünden ne kadar uzaklaşmış ise de kentin sokak ve caddelerini, kentinin kimliği ve miraslarını yok etmiştir.

Bugün dünya kentlerini gezdiğinizde her bir sokağında insanlık tarihinin izlerini görürsünüz. Bunlar bazen mimari eser, bazen sanat, bazen de edebiyattır. Örneğin Paris gibi Avrupa kentlerini gezdiğinizde kentlerin ünlü yazar ve sanatçı-larının yaşadığı evlerin birer müzeye, sanat atölyesine çevrilerek kültür turizmine kazandırıldığını görürsünüz.

Dr.Ratip Kazancıgil'in kaleme aldığı "Edirne Mahalleler Tarihçesi, 1329-1990" adlı kitap kentin kültürel dokusu ve kimliğini ortaya çıkaran çok değerli bir çalışma olup 1992 yılında Başkanlığını yaptığım Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi'nin yedinci yayını olarak yayımlanmıştı.

Aslında Ratip Hoca ile yollarımız da bu kitap ile buluşmuştu. Kendisinin de güvenini

bu kitabın arka plandaki çalışmalarımı kazanmıştım.

Hocam kitabın basımından önce Edirne merkezdeki mahalle sınırları içinde yer alan tüm kültür miraslarını (camii, çeşme, mescid, türbe vd.) tek tek gezerek tespit etmemi, yıkılanların yerlerinde hangi yapıların olduğunu tespit etme görevini vermişti. Ben de Edirne'nin tüm mahallelerindeki sokakları gezmiş ve buralardaki tarih ve kültür miraslarının son durumlarını güncellemiş-tim. İşte bu kitap çalışması için gezerken de kentimizin mahallelerinde yaşayan halkımızın sokağında bulunan bir kültür mirasına ne kadar duyarlı olduğunu, bu kültür mirası ile ilgili bilgi düzeyini ölçme fırsatım olmuştu.

Bundan sonraki çalışmalarımda da öncelikli olarak kent halkına okuma alışkanlığı kazandırma, kentin tarihi ve kültürel değerlerini tanıtmak amacıyla projeler üretmek katkı sağlamaya çalışmışımdır. En son kurduğumuz "Edirne Kent Kültürü ve Bilincini Geliştirme Merkezi Derneği" de bunlardan birisidir.

Dernek çatısı altında gerçekleştirdiğimiz projelerden birisi de "Edirne'nin 28 Mahallesinde 28 Bilgi Merkezi" adlı çalışmadır. Kentimizde bu farkındalığı yaratmak amacıyla da Dr. Ratip Kazancıgil'in yaşadığı ev, "Dr. Ratip Kazancıgil Kültür Evi" olarak düzenlenmiş, kütüphanesi, çalışma odası ve kentin şehir tarihçileri ile kültür miraslarını anlatan panolarla "Müze-Kütüphane" görevi yüklenmiştir.

İşte bu çalışmanın bir örneğinin Karaağaç Mahallesinde "Şehit Ressam Hasan Rıza

Kültür Evi", Kaleiçinde "Dr.Rifat Osman Kültür Evi, Osman Nuri Peremeci Kültür Evi, (Bilgi Merkezi) gibi kentimizin kültür ve sanat yaşamında izler bırakan değerlerimizin mahallelerde kurulacak bilgi merkezlerinde yaşatmak, kentimizin her bir mahallesindeki halkımızı bilgiyle buluşturma çabası içine girdik.

Koca Sinan Mahallesinde gerçekleştirdiğimiz "Dr.Ratip Kazancıgil Kültür Evi"ni Sayın Valimiz Yunus Sezen ve Belediye Başkanımız Sayın Av. Filiz Gencan Akın evi gezdiler ve takdirlerini ifade ettiler. Bizde bu projemizi kendilerine anlattık. Ancak bu tür isteklerin halktan, halkın temsilcisi mahalle muhtarlarından gelmesi gerekmektedir.

Aslında bir düşünülse, mahallelerdeki çocuk ve gençler, bugün ders çalışacak bir mekan bulamamakta bilgiye erişim konusunda sıkıntı çekmektedir. Çocuk ve gençlerimizin sosyalleştiği yerlerden birisi de bu bilgi merkezleri değil midir? İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin geçmişten bu güne kurmuş olduğu "Millet Kütüphaneleri", "Bilgi Merkezleri" 7/24 öğrencilere hizmet vermektedir. Öğrenci ve halk buralardan yararlanmakta ve sosyal etkinliklerde bulunabilmektedir. Edirne ne yazık ki, bugüne kadar bunu gerçekleştirememiştir.

Yazımın daha önceki bölümlerinde de vermiş olduğum verilerde de görüleceği gibi kentimizin nüfus ve buna bağlı olarak demografik yapısındaki değişiklikler aslında kentimizin kültürel değerlerini geleceğe taşıma noktasında yaşanılacak sıkıntıların uyarısını bize bildirmektedir. Önemli olan bu gelişmeler doğrultusunda gerekli eylem planlarının yapıp uygulamaya konulmasıdır.

Geçmiş yıllarda Edirne Belediyesi'nin uygulamasıyla her hafta bir mahalle sakinleri kentin tarihi ve kültür mirasları bir rehber eşliğinde gezdirilirdi. Orada gördüğümüz tablo bizleri hem utandırır hem de mutlu ederdi. Çünkü çoğu insan mahallesindeki kültür değerlerinin farkında bile değildi.

Bugünlerde Edirne Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Şehrimiz Edirne Projesi" ile Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafın-

dan "Mahalle Futbol Ligi"nin kurulması çocuklarımızın kentlerini tanımaları, sosyalleşmeleri ve kötü alışkanlıklardan uzak tutulması açısından değerlidir. Ancak yeterli değildir.

Derneğimizce yürütülen çalışma kapsamında hazırlanan proje'nin "Edirne'nin Zaman Tüneli: Mahallelerdeki Miraslar" mottosuyla uygulanabilmesi için kaynak araştırmalarımız sürmektedir. Amaç kentimizin mahallelerindeki kültür miraslarını mahallenin sokaklarında yaşayan halkımıza tanıtmak ve korunup sahiplenmesini sağlamaktır.

Bu bağlamda kentimiz imar planlarının uygulanması çalışmalarında mahallelerde çok katlı apartmanların plansız, otoparksız bir şekilde inş edilmesi, çocuklarımıza oyun alanı bırakmamıştır.

Bu bağlamda son yıllarda mahallelerin sokak aralarına kurulan zincir marketler, sokak ve caddelerde otopark sorunu beraberinde getirmiştir. Ayrıca çocuklarımız için açılan park ve oyun alanlarının bulvar ve cadde kenarlarında olmasına özen gösterilmelidir. Kentin imar planları yapılırken kentin tarihi ve kültürel dokusu dikkate alınmalıdır.

Şu unutulmamalıdır ki; gerek kentlerin gerekse insanlığın yaşam kaynağı olan kültür; yaşamın bütünü olup insanın ortaya koyduğu, içinde insanın var olduğu tüm gerçekliktir.²

Kent kültürü, o kentte yaşamış bütün medeniyetlerin sosyolojik, psikolojik, politik ve ekonomik olarak yapmış olduğu etkinliklerin gerek kent-

sel dokuda yer bulması, gerek toplumsal yaşamda kendini göstermesiyle ortaya çıkan bir bütünlüktür. Kentli olduğunun farkında olan bireyler bu kültürü kendiliğinden edinilebilmektedir. Kente sonradan gelenler veya bu kültürü kendiliğinden edinmeyenler için kültür oluşturma çalışmaları yapılması gerekmektedir.³ Kentimizde yaşayan her bir vatandaş Edirnelidir. Önemli olan her bir vatandaşımızın kendisini Edirneli hissetmesi, doğduğu ve/veya doğduğu kentin kültürel değerlerine, kültürel doku ve kimliğine sahip çıkarak hizmet etme çabası içinde olmasıdır.

Gündeme taşımaya çalıştığım bu yazı dizisiyle kentimizin mahalle, dolayısıyla kent kültürünün gelişen göçler ile değerini yitirdiği, kentin kültürel kimliğini geleceğe taşıyarak, kentin kültür turizmine etkisinin olumsuz yönde etkileyeceği konusundaki duyarlılığımı siz değerli okurlarımla paylaşmak-tı...

Son söz olarak şunu söyleyebiliriz ki Kentler; yaşamlarını sürdürerek korudukları, barındırdıkları ve gelecek kuşaklara taşıdıkları değerleriyle kent kimliğinin çerçevesini oluştururlar.

Kaynakçalar

1- Bulut, C., & Savaş Yavuz-çehre, P. (2022). Osmanlı İmparatorluğu'nda Sosyokültürel Yapısı İle Mahalle. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (48), s.282

2- Uygur, Nermi (1996) Kültür Kuramı.-İstanbul: Yapı kredi yayınları, s.17.

3- <https://www.ekremoz-turk.com/kent-ve-insan/>

Ezan Vakitleri					
İmsak	Güneş	Öğle	İkinci	Akşam	Yatsı
06:51	08:25	13:13	15:30	17:51	19:18

Yenigün
OFSET
edirneyenigun@hotmail.com
edirneyenigun@gmail.com
GAZETECİLİK VE MATBAACILIK

YEREL SÜRELİ YAYIN

Kuruluş: 5 Mayıs 2005

Kurucusu ve Sahibi:

Hasan Tahsin ERYONAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Tarık ERYONAR

Haber Editörü

Özgür ORHAN

Tarih: 12 ARALIK 2024 Sayı:5864

UETS adresi: 15602-06750-41933

Baskı, Yönetim, Yazışma Adresi:

Yenigün Ofset Gazete ve Matbaa Tesisleri

Çavuşbey Mahallesi Mumcular Sokak (Makedonya Kulesi Karşısı) No. 16/B EDİRNE

Tel: 0 (284) 213 51 82

WHATSAPP İHBAR HATTI: 0 541 225 27 57

İrtibat Bürosu:

Sabuni Mahallesi Bedesten Dış Dükkanları No: 5 EDİRNE

Tel: 0 (284) 225 27 57 Tel./Fax: 0 (284) 214 33 31

Yıllık Abone Bedeli:2000 TL. - Şehirdışı Abone Bedeli:2500 TL. -

Resmi İlanlar Sütun cm:140 TL. - Zayı İlanı 150 TL.

Fiyatı 4 TL. Fiyatlara KDV dahil değildir.

Renkli basılmasını istediğiniz özel ilan ve reklamlar pazarlığa tabidir.

GAZETEMİZDE YAYINLANAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

www.edirneyenigun.com

NÖBETÇİ

ECZANE

EDİRNE
ŞİFA ECZANESİ
ÇAVUŞBEY MAH. ATATÜRK BULVARI NO:342/8 EDİRNE
02842254636
GİZEM BİRKAN ECZANESİ
ABDURRAHMAN MAH. ATATÜRK BULVARI NO:235
ERASTA AVM 1. BODRUM KAT B01-4 EDİRNE
02842356125
UMUT ECZANESİ
ŞÜKRUPAŞA MAH. ŞEHİT ÜSTEGMEN EFKAN YILDIRIM CAD.
NO:14 02842141573